

ΑΠΟΨΗ

Η ΑΠΕΙΛΗ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟ-ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΘΕΡΜΗΣ ΕΜΠΛΟΚΗΣ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗ

Το υπόβαθρο της ρήξης είναι η απώλεια της αμερικανικής ηγεμονικής θέσης στην παγκόσμια οικονομία και το πέρασμα της Κίνας στη θέση του σμαιοφόρου

Σ τις ΗΠΑ ήδη κυκλοφορούν σενάρια για επικείμενη θερμή εμπλοκή της χώρας με την Κίνα. Ήδη υπάρχει σχετικό αναλυτικό ντοκιμαντέρ στο Netflix και παράγονται και σχετικές κινηματογραφικές ταινίες. Οι τελευταίες δυστυχώς εδώ και δεκαετίες προλέγουν αρνητικά φαινόμενα τα οποία βιώνουμε μετά από κάποια χρόνια.

Η ένταση στις σχέσεις ΗΠΑ και Κίνας κλιμακώνεται από πολύ καιρό. Αυξάνεται δε ευθέως ανάλογα με την αύξηση της οικονομικής ισχύος της Κίνας. Σήμερα έχει φτάσει στο απόγειο της με τελευταία έκφραση της τις απαράδεκτες λεκτικές «φιλοφρονήσεις» του Προέδρου Μπάϊντεν προς την κατεύθυνση του κινεζού ομόλογου του κ. Σι.

Γιατί όμως αυξάνεται αυτή η ένταση; Θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί λόγω της επιθετικότητας της Κίνας. Και το ερώτημα είναι, ποια επιθετικότητα. Η Κίνα δεν διατηρεί στρατεύματα πουθενά εκτός Κίνας. Οι ΗΠΑ έχουν στρατό σε ουκ ολίγες χώρες. «Δικαιολογητικό» ότι προστατεύουν της εθνική του ασφάλεια και τα εθνικά τους συμφέροντα. Ποια ασφάλεια των ΗΠΑ κινδυνεύει και από ποιόν έτσι ώστε να κατέχουν ακόμα το 1/3 της συριακής γης. Εκτός αν εννοούν τα οικονομικά τους συμφέροντα, γιατί ... τυχαία στο συριακό έδαφος που κατέχουν εξορύσσεται το 1/3 του συριακού πετρελαίου και παράγεται το κύριο μέρος των συριακών σιτηρών. Και όταν μιλούν για συμφέροντα προφανώς εννοούν την καθαρή αυτή κλοπή του πλούτου του συριακού λαού, όπως έκαναν και χειρότερα και κάνουν με την κλοπή του εθνικού πλούτου του Ιράκ και Λιβύη (πετρέλαιο, χρυσό, ρευστό κεφάλαιο κλπ). Φυσικά αυτά τα κάνουν στο όνομα της δημοκρατικής άνοιξης. Στην πραγματικότητα για να ενισχύσουν την οικονομία τους που σταθερά υποχωρεί τα τελευταία 20-25 χρόνια έναντι άλλων οικονομιών και κυρίως της κινεζικής. Άλλωστε σε μεγάλο

βαθμό και η δική τους ευθύνη (όχι βέβαια μόνο των ΗΠΑ) στη παράταση του πολέμου στην Ουκρανία γίνεται κατά 50% για αυτό τον λόγο. Χαρακτηριστική μια πρόσφατη δήλωση της Janet Yellen ΥΠΟΙΚ των ΗΠΑ. «Η συνεχιζόμενη στρατιωτική υποστήριξη στην Ουκρανία, είναι ο καλύτερος τρόπος να ενισχυθεί η παγκόσμια οικονομία»!

Άρα το υπόβαθρο της ρήξης στις σχέσεις ΗΠΑ και Κίνας είναι η απώλεια της αμερικανικής ηγεμονικής θέσης στην παγκόσμια οικονομία και το πέρασμα της Κίνας στη θέση του σμαιοφόρου. Η Κίνα ήδη βρίσκεται στην πρωτοκαθεδρία τη παγκόσμια οικονομίας. Αυτό πλήττει τα οικονομικά συμφέροντα των ΗΠΑ, που της αποδίδουν επιθετικότητα η οποία απειλεί την ασφάλεια των ΗΠΑ.

Αλλά πως την απειλεί δεν λένε. Έχουμε προαναφέρει ότι η Κίνα δεν διατηρεί στρατό σε άλλη χώρα και ειδικά στο δυτικό ημισφαίριο. Η Κίνα δεν έχει ούτε στρατιωτικές βάσεις στο δυτικό ημισφαίριο. Ούτε και μία! Αντίθετα οι ΗΠΑ έχουν περικυκλωμένη την Κίνα με εκατοντάδες στρατιωτικές βάσεις σε άλλες χώρες. Συνολικά οι στρατιωτικές βάσεις των ΗΠΑ που στοχεύουν την Κίνα είναι... Μόνο 259(!) όχι 260 προς θεού και αυτές «μόνο» στις άμεσα γειτονικές χώρες. Δηλαδή, Ν. Κορέας, Ιαπωνία, Θαϊλάνδη, Σιγκαπούρη, Φιλιππίνες και Γκουάμ.

Η Κίνα λοιπόν απειλεί την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ και όχι το αντίθετο. Η Κίνα όντως είναι πρώτη οικονομική δύναμη στον κόσμο. Και όχι μόνο στην Παραγωγή Εθνι-

κού Προϊόντος αλλά και σε ένα άλλο ουσιαστικό κριτήριο. Στη δομή του παραγόμενου ΑΕΠ. Ενώ στις ΗΠΑ οι τομείς της πραγματικής οικονομίας (βιομηχανίας, αγροτικός τομέας, εξορυκτικός τομέας και κατασκευές) συνιστούν μόνο το 19% του ΑΕΠ στην Κίνα συνιστούν το 56%! Επιπρόσθετα η Κίνα έχει την πρωτιά στην παραγωγή βασικών, απαραίτητων υλικών κατασκευής και παραγωγής. Για παράδειγμα η κινεζική παραγωγή χυτοσιδήρου είναι 1.5 φορά μεγαλύτερη από όσον όλον του υπόλοιπου κόσμου μαζί, ενώ και στην παραγωγή τοιμέντων κατέχει τη πρώτη θέση, παράγοντας 2 φορές περισσότερο από όσο όλος ο υπόλοιπος κόσμος. Και μένω ως εδώ λόγω χώρου. Προσθέστε μόνο στα στοιχεία τα τρισεκατομμύρια συναλλαγματικά αποθέματα τη Κίνας σε δολάρια και συνδυάστε αυτό το γεγονός με το απίστευτο τεράστιο έλλειμμα των ΗΠΑ και θα αντιληφθείτε γιατί η ... αγάπη της Ουάσιγκτον προς το Πεκίνο γίνεται όλο και μεγαλύτερη.

Όντως λοιπόν απειλεί την ηγεμονία των ΗΠΑ σε όλους τους τομείς πλην του στρατιωτικού. Για την ώρα βέβαια. Φυσικά είναι σημαντικό να λεχθούν ότι όταν στις ΗΠΑ μιλούν για εθνικά και οικονομικά συμφέροντα της χώρας και εθνική ασφάλεια κυρίως εννοούν την οικονομική ολιγαρχία που ελέγχει το κράτος. Όπως π.χ. Ελον Μασκ (248 δις), Τζεφ Μπέζος (159 δις), Μπιλ Γκέιτς (136 δις), Λάρυ Ελισσον (134 δις), Στιβ Μπαλμερ (120 δις), Γουάρρεν Μπάρετ (114 δις), Μαρκ Ζούκερμπεργκ (112 δις) και αρκετοί άλλοι.

Σπρώχνουν λοιπόν τα πράγματα οι ιθύνοντες στην Ουάσιγκτον σε μια αναβάθμιση της αντιπαράθεσης με την Κίνα, πράγμα το οποίο είναι δυνατό να οδηγήσει με μια αφορμή σε θερμή εμπλοκή. Είτε αυτό είναι το ζήτημα της Ταϊβάν, είτε η ιδιοκτησία νησιών που αμφισβητείται ή κάτι άλλο. Η αλλαγή στην παγκόσμια σκακιέρα ας γίνει ειρηνικά. Άλλωστε αυτό δεν επιτάσσει η ελευθερία, η δημοκρατία και η ελεύθερη αγορά;

ΑΠΟΨΗ

ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ, ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑ 3+1

ΤΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ ΧΑΡΙΤΟΥ

Η ατζέντα της τριμερούς Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ στις 26 Ιουλίου στη Λευκωσία

Φυσικό αέριο, ηλεκτρισμός και αξιοποίηση του «Σχήματος 3+1» αναμένεται να αποτελέσουν τα κύρια θέματα που θα απασχολήσουν την τριμερή συνάντηση ηγετών Κύπρου-Ελλάδας-Ισραήλ στη Λευκωσία στις 26 Ιουλίου. Εν αναμονή όσων θα ανακοινωθούν, είναι πάντα χρήσιμη μια σύντομη αποτίμηση των πρόσφατων σχετικών εξελίξεων.

► Η αρχιτεκτονική των αγωγών και ο EuroAsia Interconnector

Ενώ η Ελλάδα απασχολείται με τις διπλές βουλευτικές εκλογές και το πολιτικό σύστημα στο Ισραήλ συνεχίζει να ταλανίζεται, η νεοεκλεγείσα κυπριακή ηγεσία δεν άφησε τον χρόνο αναξιοποίητο. Πολλοί ανέμεναν ότι ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης θα μετέθετε την επίσκεψή του στο Ισραήλ τον περασμένο Μάιο, κυρίως επειδή τότε ακριβώς βρισκόταν σε εξέλιξη ακόμα μία στρατιωτική αναμέτρηση με τους Παλαιστίνους. Έχοντας ενδεχομένως υπολογίσει ότι ο επανεκλεγείς Ερντογάν θα αναθέρμανε σύντομα τις επαφές του με τον Νετανιάχου, η Κύπρος έκρινε αναγκαίο να υπενθυμίσει στους Ισραηλινούς πως «οι φίλοι φαίνονται στα δύσκολα».

Οι ρουκέτες που εκτοξεύονταν κατά ισραηλινών πόλεων, έδωσαν στον νεοεκλεγέντα Χριστοδουλίδη την ευκαιρία να δηλώσει την αλληλεγγύη της Κύπρου στην καταπολέμηση αναθεωρητικών περιφερειακών παικτών – και το μήνυμα ελήφθη. Ο Βενιαμίν Νετανιάχου μία ημέρα μετά την αναχώρηση του Κυπρίου Προέδρου ανακοίνωσε στις 14/5 ότι συμφωνήθηκε να κατασκευαστεί υποθαλάσσιος αγωγός μεταφοράς ισραηλινού φυσικού αερίου στον σταθμό υδροποίησης που θα κατα-

σκευαστεί στο Βασιλικό, με τελικό προορισμό την Ευρώπη. Έτσι, τέθηκε εκ νέου στο τραπέζι η «αρχιτεκτονική των αγωγών», αλλά σε νέα βάση. Ήδη από τον περσινό Απρίλιο, η τριμερής των Υπουργών Ενέργειας που πραγματοποιήθηκε στο Ισραήλ, αντικατέστησε το ανεκπλήρωτο εγχείρημα του αγωγού EastMed με τον ρεαλιστικότερο «διάδρομο EastMed» («EastMed Corridor»), που συνίσταται σε ένα δίκτυο αγωγών φυσικού αερίου και LNG στην Ανατολική Μεσόγειο με προορισμό την ευρωπαϊκή αγορά. Από την άλλη όμως, δεν αποσαφηνίσθηκε τότε εάν στον σχεδιαζόμενο «διάδρομο EastMed» θα προσκαλείτο στο μέλλον και η παρείσακτη Τουρκία. Μάλιστα, η sui generis συμφωνία θαλάσσιας οριοθέτησης Ισραήλ-Λιβάνου που υπεγράφη τον περσινό Οκτώβριο με ενεργό αμερικανική και γαλλική ανάμιξη, πρόσθετε περισσότερα ερωτηματικά.

Η κυπριακή πλευρά φαίνεται πως καθυσχάστηκε, όταν στις αρχές Ιουλίου η ισραηλινή εθνική επιτροπή δημοσίων έργων ενέκρινε το τελικό σχέδιο κατασκευής υποθαλάσσιου καλωδίου μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος από το Ισραήλ στην Κύπρο, περιλαμβάνοντας την προοπτική διασύνδεσής του με τον EuroAsia Interconnector, που πρόσφατα ανατέθηκε στην νορβηγική Nexans. Επιπροσθέτως, ο επίσημος χάρτη που εξέδωσε το ισραηλινό Υπουργείο Ενέργειας δεν παρουσιάζει ούτε καν ως ενδεχόμενη την διασύνδεση του ισραηλινού ηλεκτρικού δικτύου με την Τουρκία. Μάλιστα, οι Ισραηλινοί επεσήμαναν στην ανακοίνωσή τους ότι «η πορεία του υποθαλάσσιου ηλεκτρικού καλωδίου μεταξύ Ισραήλ-Κύπρου σχεδιάστηκε κατά τρόπον ώστε να συμπεριλάβει με την πορεία μελλοντικών αγωγών

μεταφοράς φυσικού αερίου για να μη επιβαρυνθεί υπέρμετρα το φυσικό περιβάλλον». Αυτή η σημαντική επισήμανση δεν αποκλείεται να συγκεκριμενοποιηθεί περαιτέρω κατά την επικείμενη τριμερή της 26ης Ιουλίου.

► Το Σχήμα 3+1

Παρότι ο τουρκικός παράγοντας δεν μπορεί να αγνοηθεί, η επικείμενη τριμερής φαίνεται ότι θα απασχοληθεί με τον αμερικανικό παράγοντα και το «Σχήμα 3+1». Λευκωσία και Αθήνα ανέκαθεν ανέμεναν πολλά από τις παραδοσιακά στενές ισραηλινοαμερικανικές σχέσεις. Δεν φαντάζονταν όμως ποτέ πως κάποτε θα περνούσαν μια τέτοια κρίση, που όμοιά της δεν σημειώθηκε ποτέ ως τώρα. Αντιθέτως, η Ελλάδα θα ηρεμήσει μια καθαρή φιλοαμερικανική στάση ως προς το Ουκρανικό. Παράλληλα, η Κυπριακή Δημοκρατία όχι μόνο κέρδισε την άρση του εμπάργκο όπλων αλλά, παρότι δεν ανήκει στο ΝΑΤΟ, οι ελεύθερες περιοχές του νησιού περιλαμβάνονται στον νατοϊκό επιχειρησιακό χώρο (!).

Εάν θα ήταν καλύτερο το κλίμα μεταξύ Ισραήλ και διακυβέρνησης Μπάϊντεν, Ελλάδα και Κύπρος θα μπορούσαν να ελπίζουν στην κατάλληλη αξιοποίηση της ισραηλινής διείσδυσης στα κέντρα αποφάσεων των ΗΠΑ, τη στιγμή μάλιστα που συζητούνται σημαντικές διπλωματικές κινήσεις έναντι της Τουρκίας, με επίκεντρο το Αιγαίο και το Κυπριακό το ερχόμενο φθινόπωρο.

*Ο δρ Γαβριήλ Χαρίτος είναι ερευνητής του ΕΛΙΑΜΕΠ και του Ισραηλινού Ινστιτούτου Μπεν-Γκουριόν. Διδάσκει Ιστορία των Πολιτικών Σχέσεων Ελλάδας-Ισραήλ-Κύπρου στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.